

УДК: 334.012.63:364:338.24
JEL classification: L31, M14, O17, H12
[https://doi.org/10.31891/dsim-2026-14\(8\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2026-14(8))

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

КОЖУХІВСЬКИЙ Олександр

аспірант

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0009-0003-1668-7855>

e-mail: kozuhivsky@gmail.com

ВОСТРЯКОВ Олександр

кандидат економічних наук, доцент,

професор кафедри менеджменту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0002-9030-6569>

e-mail: oleksandr.vostriakov@kneu.edu.ua

У статті досліджено особливості трансформації моделей соціального підприємництва в Україні в умовах воєнних викликів. Актуальність дослідження зумовлена суттєвими соціально-економічними змінами, що відбуваються в державі внаслідок повномасштабної війни, зростанням соціальних потреб населення та необхідністю пошуку ефективних механізмів підтримки економічної активності. Метою дослідження є аналіз основних тенденцій розвитку соціального підприємництва та визначення його ролі у забезпеченні соціально-економічної стійкості суспільства в умовах кризи.

У роботі проаналізовано сучасні підходи до розвитку соціального підприємництва, досліджено зміни організаційних моделей діяльності соціальних підприємств, джерел їх фінансування та напрямів соціального впливу. Встановлено, що в умовах війни соціальне підприємництво набуває нових функцій, зокрема у сфері підтримки внутрішньо переміщених осіб, соціальної та економічної реінтеграції ветеранів, створення інклюзивних робочих місць та розвитку місцевих громад. Значна увага приділяється формуванню гібридних моделей соціального підприємництва, що поєднують підприємницьку діяльність із грантовою підтримкою, участю громадських організацій та міжнародних програм розвитку.

Обґрунтовано, що соціальні підприємства відіграють важливу роль у процесах післявоєнного відновлення економіки, сприяючи створенню нових робочих місць, розвитку малого підприємництва та активізації економічної діяльності на регіональному рівні. Визначено, що подальший розвиток соціального підприємництва потребує формування сприятливого інституційного середовища, удосконалення державної політики підтримки соціально орієнтованого бізнесу та розширення співпраці між державними інституціями, громадським сектором і міжнародними організаціями.

Ключові слова: соціальне підприємництво, соціальна економіка, воєнна економіка, розвиток громад, зайнятість населення, післявоєнне відновлення економіки.

TRANSFORMATION OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP MODELS IN UKRAINE UNDER WARTIME CONDITIONS

KOZHUKHIVSKYY Oleksandr, VOSTRIAKOV Oleksandr

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

The article examines the transformation of social entrepreneurship models in Ukraine under wartime conditions. The relevance of the study is determined by significant socio-economic changes caused by the full-scale war, the growing social needs of the population, and the necessity to identify effective mechanisms for maintaining economic activity and social stability. The purpose of the study is to analyze the main trends in the development of social entrepreneurship and to determine its role in ensuring the socio-economic resilience of society during crisis conditions.

The paper analyzes contemporary approaches to the development of social entrepreneurship and investigates the transformation of organizational models of social enterprises, their sources of financing, and the directions of their social impact. It is established that under wartime conditions social entrepreneurship acquires new functions, particularly in supporting internally displaced persons, facilitating the socio-economic reintegration of veterans, creating inclusive employment opportunities, and promoting the development of local communities.

Special attention is paid to the formation of hybrid models of social entrepreneurship that combine entrepreneurial activity with grant funding, participation of non-governmental organizations, and international development programs. These models increase the adaptability of social enterprises to crisis conditions and enhance their ability to address urgent social challenges.

The study substantiates that social enterprises play an important role in post-war economic recovery by contributing to job creation, stimulating small business development, and revitalizing economic activity at the regional level. The results indicate that further development of social entrepreneurship requires the formation of a favorable institutional environment, improvement of public support policies, and strengthening cooperation between government institutions, civil society organizations, and international partners.

Keywords: social entrepreneurship, social economy, wartime economy, community development, employment, post-war economic recovery.

Стаття надійшла до редакції / Received 19.02.2026
Прийнята до друку / Accepted 13.03.2026
Опубліковано / Published 16.04.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Кожухівський Олександр, Востряков Олександр

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повномасштабна війна, що розпочалася в Україні у 2022 році, суттєво трансформувала соціально-економічне середовище функціонування підприємництва. Руйнування виробничої інфраструктури, масові внутрішні переміщення населення, зростання рівня безробіття та поглиблення соціальних проблем зумовили необхідність пошуку нових механізмів підтримки економічної активності та соціальної стабільності. У таких умовах особливого значення набуває соціальне підприємництво як форма господарської діяльності, що поєднує економічні та суспільні цілі.

Соціальні підприємства в Україні дедалі частіше виконують функції, які традиційно належали до сфери державної соціальної політики або діяльності громадських організацій. Вони сприяють працевлаштуванню вразливих груп населення, підтримці внутрішньо переміщених осіб, реінтеграції ветеранів, розвитку місцевих громад та відновленню економічної активності на постраждалих територіях. У зв'язку з цим соціальне підприємництво поступово перетворюється на важливий інструмент забезпечення соціально-економічної стійкості держави.

Водночас воєнні умови суттєво змінюють традиційні моделі функціонування соціальних підприємств. Відбувається трансформація їх організаційних форм, джерел фінансування, напрямів діяльності та механізмів взаємодії з державою, міжнародними організаціями й місцевими громадами. Багато соціальних ініціатив змушені адаптувати бізнес-моделі до кризового середовища, поєднуючи підприємницьку діяльність із гуманітарною та волонтерською підтримкою населення.

У цьому контексті постає наукова проблема дослідження трансформації моделей соціального підприємництва в Україні в умовах війни, визначення нових тенденцій його розвитку та оцінки потенціалу соціальних підприємств як інструменту післявоєнного відновлення економіки і соціальної інтеграції населення. Аналіз зазначених процесів має важливе значення як для розвитку теоретичних підходів до соціального підприємництва, так і для формування ефективної державної та регіональної політики підтримки соціально орієнтованого бізнесу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика розвитку соціального підприємництва в Україні впродовж останніх років привертає значну увагу науковців, що зумовлено зростанням його ролі у вирішенні соціально-економічних проблем та забезпеченні сталого розвитку суспільства. Дослідження різних аспектів функціонування соціальних підприємств охоплюють питання їх інституційного становлення, соціального впливу, економічної ефективності та ролі у розвитку місцевих громад.

Окремі наукові праці присвячені дослідженню соціального підприємництва як інструменту розвитку територіальних громад. Зокрема, З. І. Галушка наголошує на важливості соціальних підприємств у формуванні нових моделей економічної активності на локальному рівні та їх здатності сприяти підвищенню соціальної згуртованості громад [1]. Подібні підходи відображаються й у сучасних аналітичних дослідженнях, де соціальне підприємництво розглядається як ефективний механізм активізації місцевих ініціатив та відновлення економічної діяльності громад [3].

У сучасних умовах значна частина досліджень присвячена трансформації соціального підприємництва під впливом воєнних викликів. Так, В. Радько та С. Мацюра аналізують можливості адаптації міжнародного досвіду соціального підприємництва до українських реалій та підкреслюють його значення для формування стратегій сталого розвитку в кризових умовах [2]. У свою чергу, Л. Валюс розглядає війну як фактор, що стимулює появу нових форм соціально орієнтованого бізнесу та сприяє активізації громадянських ініціатив [5].

Окрему увагу дослідники приділяють впливу соціальних підприємств на ринок праці та демографічні процеси. Зокрема, В. Гурочкіна та А. Браунагель підкреслюють, що соціальні підприємства можуть виступати важливим інструментом працевлаштування вразливих категорій населення та пом'якшення негативних соціально-економічних наслідків війни [4]. Подібні висновки містяться і в роботах С. та В. Міщенків, які розглядають соціальне підприємництво як інноваційну модель забезпечення зайнятості населення та розвитку соціально орієнтованого ринку праці [10].

Проблеми розвитку соціального підприємництва в умовах воєнного стану також досліджуються у працях О. Ачкасової, яка акцентує увагу на необхідності формування сприятливого інституційного середовища для діяльності соціальних підприємств [6]. Стратегічні аспекти розвитку соціального підприємництва в Україні розглядаються у роботах О. Hrebeshkova, S. Marynyuk та К. Kondratiuk, де підкреслюється його значення як одного з перспективних напрямів модернізації національної економіки [7]. Подібну позицію висловлює А. Braunahel, який визначає стратегічні напрями розвитку соціального підприємництва в контексті трансформації економічної системи України [8].

У науковій літературі також досліджуються прикладні аспекти функціонування соціальних підприємств у сучасних умовах. Так, А. Кільдей та І. Сотник аналізують роль соціального підприємництва у подоланні сучасних соціально-економічних викликів та його потенціал у забезпеченні стійкості підприємницького сектору [9]. Окремий напрям досліджень пов'язаний із використанням соціального підприємництва як інструменту соціальної реінтеграції ветеранів та підтримки осіб, постраждалих від війни, що розглядається у працях Д. Л. Злобіна та Я. В. Петруненка [11].

Водночас у сучасних наукових дослідженнях дедалі частіше підкреслюється значення соціального підприємництва у процесах післявоєнного відновлення економіки. Зокрема, Л. Л. Кот наголошує, що соціальні підприємства можуть стати важливим елементом відбудови економічної системи України, поєднуючи підприємницьку діяльність із вирішенням суспільно важливих проблем [12].

Попри значну кількість наукових публікацій, питання трансформації моделей соціального підприємництва в Україні в умовах війни залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, потребують подальшого аналізу зміни організаційних форм соціальних підприємств, особливості їх адаптації до кризового середовища та їх роль у забезпеченні соціально-економічної стійкості держави.

ВИДЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Попри зростання кількості наукових публікацій, присвячених соціальному підприємству, низка важливих аспектів його розвитку в умовах воєнних трансформацій залишається недостатньо дослідженою. Більшість наукових праць зосереджується на загальних характеристиках соціального підприємництва, його ролі у вирішенні соціальних проблем та підтримці вразливих груп населення. Разом з тим, сучасні соціально-економічні процеси, спричинені воєнними подіями, суттєво змінюють умови функціонування соціальних підприємств та потребують глибшого наукового осмислення.

У наявних дослідженнях недостатньо уваги приділено трансформації моделей соціального підприємництва в умовах воєнної економіки, зокрема змінам організаційних форм діяльності, джерел фінансування та механізмів взаємодії соціальних підприємств із державними інституціями, місцевими громадами та міжнародними організаціями. Також обмежено досліджено питання адаптації бізнес-моделей соціальних підприємств до нових соціальних потреб суспільства, що виникли внаслідок війни, зокрема у сфері працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, реінтеграції ветеранів та відновлення економічної активності громад. Крім того, потребує подальшого аналізу роль соціального підприємництва як інструменту забезпечення соціально-економічної стійкості держави та відбудови національної економіки у післявоєнний період. Недостатньо дослідженими залишаються також тенденції формування нових моделей соціального підприємництва, що поєднують підприємницьку діяльність із вирішенням суспільно значущих проблем у кризових умовах.

Таким чином, необхідність комплексного дослідження трансформації моделей соціального підприємництва в Україні в умовах війни зумовлює актуальність подальшого наукового аналізу цієї проблематики, що і визначає спрямованість даної статті.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження трансформації моделей соціального підприємництва в Україні в умовах війни, визначення основних тенденцій його розвитку та аналіз ролі соціальних підприємств у подоланні соціально-економічних викликів сучасного періоду. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань: проаналізувати сучасні підходи до розвитку соціального підприємництва в Україні, дослідити вплив воєнних умов на зміну організаційних та економічних моделей діяльності соціальних підприємств, а також визначити їх потенціал у забезпеченні соціально-економічної стійкості суспільства та відновленні економіки держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Соціальне підприємництво в Україні формується як важливий елемент сучасної соціально орієнтованої економіки, поєднуючи підприємницьку діяльність із вирішенням суспільно значущих проблем. Його розвиток обумовлений необхідністю пошуку ефективних механізмів подолання соціальних викликів, пов'язаних із безробіттям, соціальною нерівністю та обмеженим доступом окремих категорій населення до економічних ресурсів. Як зазначає З. І. Галушка, соціальні підприємства сприяють підвищенню економічної активності територіальних громад та створюють нові можливості для соціально-економічного розвитку локальних територій [1].

Після початку повномасштабної війни в Україні соціальне підприємництво набуло нових функцій. Соціальні підприємства дедалі частіше виконують роль інструменту соціальної підтримки населення, сприяють працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та інших соціальних груп, що постраждали внаслідок воєнних подій [5]. Дослідження показують, що адаптація міжнародного досвіду соціального підприємництва дозволяє підвищити ефективність діяльності таких підприємств та сприяти формуванню більш стійких економічних моделей розвитку [2]. У процесі розвитку соціального

підприємництва в Україні сформувалися різні організаційні моделі його функціонування. Для узагальнення їх основних характеристик доцільно розглянути основні моделі соціального підприємництва, що використовуються в сучасних умовах (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика основних моделей соціального підприємництва в Україні

Модель соціального підприємництва	Організаційна основа діяльності	Основні джерела фінансування	Напрями соціального впливу	Переваги моделі	Обмеження
Громадська	функціонування на базі громадських організацій або благодійних фондів	гранти, донорські програми, благодійні внески	підтримка соціальних програм, розвиток громад	високий рівень соціальної спрямованості	залежність від зовнішнього фінансування
Комерційна	підприємницька діяльність із соціальною місією	власні доходи від господарської діяльності	створення робочих місць, соціальні послуги	фінансова самостійність	обмеженість соціальних програм
Гібридна	поєднання бізнесу, громадських ініціатив та міжнародних програм	комерційні доходи, гранти, інвестиції	комплексне вирішення соціальних проблем	гнучкість та стійкість до криз	складність управління

Джерело: узагальнено авторами на основі [1; 6; 8].

У сучасних умовах найбільш поширеними стають саме гібридні моделі соціального підприємництва, які дозволяють поєднувати економічну ефективність із соціальною місією та забезпечують більшу адаптивність до кризових умов розвитку [2]. Це особливо важливо в умовах воєнної економіки, коли соціальні потреби суспільства значно зростають.

Одним із ключових напрямів діяльності соціальних підприємств є підтримка зайнятості населення, особливо вразливих соціальних груп. У наукових дослідженнях наголошується, що соціальне підприємництво створює додаткові можливості працевлаштування для осіб, які мають обмежений доступ до традиційного ринку праці [4].

Основні соціальні групи, які залучаються до діяльності соціальних підприємств, та характер їх підтримки узагальнено в таблиці 2.

Таблиця 2

Участь вразливих соціальних груп у діяльності соціальних підприємств

Соціальна група	Соціально-економічні проблеми	Основні напрями підтримки	Форми участі у діяльності підприємств	Очікуваний соціальний ефект
Внутрішньо переміщені особи	втрата житла, роботи, соціальних зв'язків	програми працевлаштування, професійна адаптація	зайнятість у виробництві та сфері послуг	економічна інтеграція
Ветерани	труднощі соціальної адаптації	підтримка підприємницьких ініціатив	створення власних соціальних підприємств	реінтеграція у цивільне життя
Люди з інвалідністю	обмежений доступ до ринку праці	інклюзивні робочі місця	дистанційна або адаптована зайнятість	підвищення рівня соціальної інтеграції

Джерело: узагальнено авторами на основі [4; 10; 11].

Як зазначають С. Міщенко та В. Міщенко, соціальне підприємництво поступово формується як інноваційна модель зайнятості населення, що поєднує економічну ефективність із вирішенням соціальних проблем [10]. Водночас соціальні підприємства можуть виступати важливим інструментом економічної реінтеграції ветеранів та інших категорій населення, що постраждали від війни [11].

Основні напрями діяльності соціальних підприємств у сучасних умовах можна систематизувати у вигляді структурної схеми (рис. 1).

У сучасних наукових дослідженнях також підкреслюється стратегічне значення соціального підприємництва для економічного розвитку держави. Так, О. Hrebeshkova, S. Marynyuk та К. Kondratiuk розглядають соціальне підприємництво як один із перспективних інструментів модернізації економіки та формування нових моделей економічного розвитку [7]. Узагальнення результатів наукових досліджень дозволяє виділити основні фактори, що визначають розвиток соціального підприємництва в Україні (табл. 3).

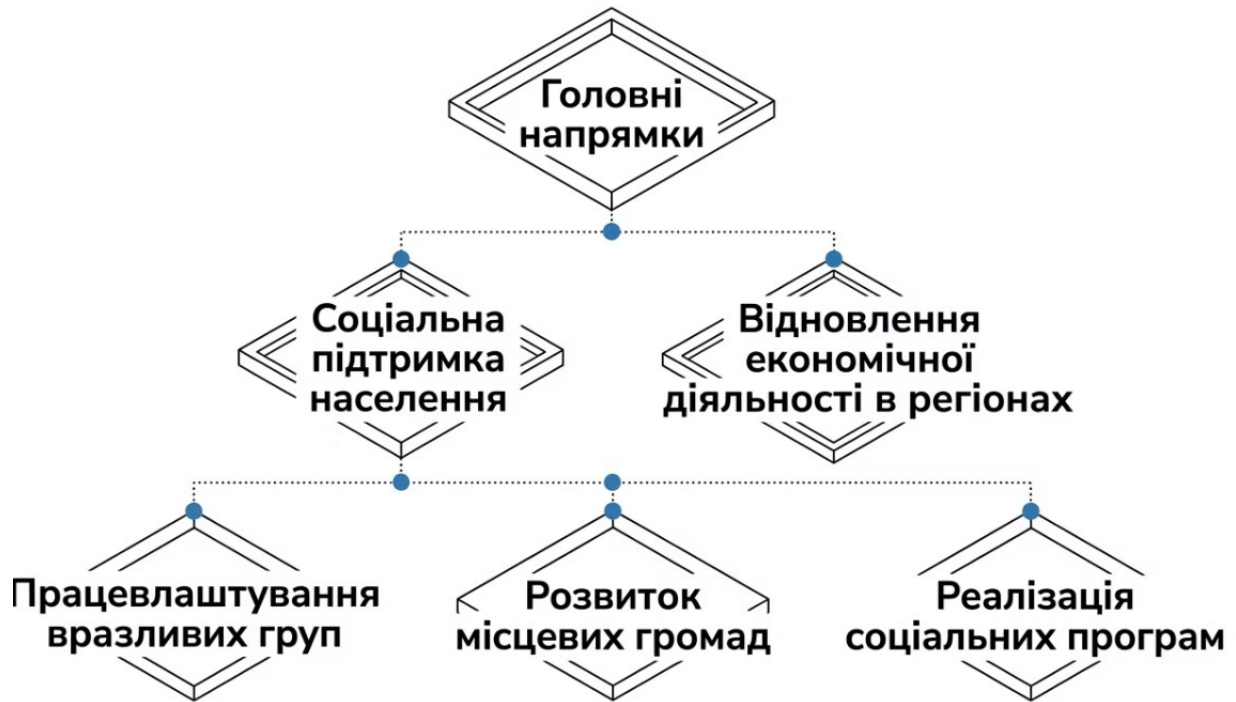

Рис. 1. Основні напрями діяльності соціальних підприємств в умовах війни
 Джерело: сформовано авторами на основі [3; 5; 9].

Таблиця 3

Ключові фактори розвитку соціального підприємництва в Україні

Група факторів	Основні прояви	Вплив на розвиток соціального підприємництва	Очікувані результати
Соціальні	зростання соціальних потреб населення	стимулювання створення соціальних підприємств	підвищення рівня соціальної підтримки
Економічні	трансформація ринку праці	формування нових моделей зайнятості	розвиток малого соціального бізнесу
Інституційні	державні та міжнародні програми підтримки	створення сприятливого середовища	розширення сектору соціальної економіки
Інноваційні	використання нових бізнес-моделей	підвищення ефективності діяльності	розвиток соціальних інновацій

Джерело: узагальнено авторами на основі [2; 7; 8; 12].

Особливої актуальності соціальне підприємництво набуває у процесах післявоєнного відновлення економіки. Соціальні підприємства сприяють активізації економічної діяльності в регіонах, створенню нових робочих місць та розвитку підприємницьких ініціатив [12]. Логіку впливу соціального підприємництва на процеси післявоєнного відновлення економіки доцільно представити у вигляді узагальноної схеми (рис. 2).

Таким чином, розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах війни супроводжується трансформацією його організаційних та економічних моделей. Соціальні підприємства поступово стають важливим елементом забезпечення соціально-економічної стійкості суспільства та відіграють значну роль у процесах відновлення національної економіки.

У сучасних умовах розвитку України соціальне підприємництво поступово набуває ознак важливого елементу національної економічної системи. Воно сприяє формуванню нових підходів до вирішення соціально-економічних проблем, що виникли внаслідок воєнних подій, та створює додаткові можливості для активізації підприємницької діяльності на місцевому рівні. В умовах трансформації економіки соціальні підприємства відіграють значну роль у підтримці вразливих категорій населення, розвитку місцевих громад та відновленні економічної активності регіонів.

Особливістю розвитку соціального підприємництва в Україні є поєднання підприємницьких ініціатив із громадською активністю та підтримкою міжнародних організацій. Це сприяє формуванню нових моделей соціально орієнтованого бізнесу, здатних ефективно реагувати на сучасні виклики. Таким чином, соціальне підприємництво в Україні поступово перетворюється на важливий інструмент забезпечення соціальної стабільності, розвитку місцевої економіки та післявоєнного відновлення держави.

Рис. 2. Вплив соціального підприємництва на процеси післявоєнного відновлення економіки
Джерело: сформовано авторами на основі [3; 5; 12].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дозволило встановити, що в умовах повномасштабної війни соціальне підприємництво в Україні зазнає суттєвих трансформацій. Змінюються організаційні моделі діяльності соціальних підприємств, джерела їх фінансування та напрями соціального впливу. Найбільш поширеними стають гібридні моделі, які поєднують підприємницьку діяльність із грантовою підтримкою та участю громадських організацій.

Дослідження показало, що соціальні підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні зайнятості вразливих груп населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та осіб з інвалідністю. Крім того, вони сприяють розвитку місцевих громад та відновленню економічної активності у регіонах, що постраждали від воєнних дій.

Встановлено, що подальший розвиток соціального підприємництва потребує формування сприятливого інституційного середовища, розширення державної та міжнародної підтримки, а також впровадження інноваційних бізнес-моделей соціально орієнтованої діяльності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом ефективності різних моделей соціального підприємництва в умовах післявоєнного відновлення економіки України та визначенням механізмів їх інтеграції у систему державної економічної політики.

Література

1. Галушка З. І. Роль соціального підприємництва у забезпеченні розвитку громад // Соціальне підприємництво: теорія, практика та міжнародний досвід : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18 травня 2018 р.). Київ : КНЕУ, 2018. С. 182–185. URL: <https://surl.li/nirnfw>
2. Радько В., Мацюра С. Соціальне підприємництво в умовах воєнних викликів: адаптація міжнародного досвіду та стратегія сталого розвитку. Economic Space. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.126-132>
3. Роль соціального підприємництва у відновленні України. Як громади змінюють країну через соціальний бізнес. URL: <https://social-change.com.ua/rol-sotsialnogo-pidpryyemnytstva-u-vidnovlenni-ukrayiny-yak-gromady-zminyuyut-krayinu-cherez-sotsialnyj-biznes/>
4. Гурочкіна В., Браунагель А. Соціальні підприємства в умовах війни vs ринок праці та демографічна ситуація України // Сталий розвиток економіки. 2024. № 3 (50). С. 271–282. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-41>
5. Валюс Л. Війна в Україні як каталізатор розвитку соціального підприємництва // Трансформаційна економіка. 2023. № 2 (02). С. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-2>
6. Ачкасова О. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану // Економіка та суспільство. 2022. № 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40>

7. Hrebeshkova O., Marynyuk S., Kondratiuk K. Social entrepreneurship as a strategic pattern for the development of the Ukrainian economy // *Strategy of Economic Development of Ukraine*. 2024.
8. Braunahel A. Strategic directions of the development of social entrepreneurship in Ukraine // *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. № 1. P. 170–175. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-28>
9. Кільдей А. Д., Сотник І. М. Соціальне підприємництво в умовах сучасних викликів України // *Підприємництво та бізнес-адміністрування у воєнний час: сучасні виклики, тренди та трансформації : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 01–28 лютого 2024 р.)*. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. С. 271–273.
10. Міщенко С., Міщенко В. Соціальне підприємництво як інноваційна модель в сфері зайнятості населення України // *Вісник Приазовського державного технічного університету*. Серія: Економічні науки. 2024. № 1 (40). С. 33–43. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.40.2024.329191>
11. Злобін Д. Л., Петруненко Я. В. Соціальне підприємництво як інструмент економічної реінтеграції ветеранів: український та міжнародний досвід // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Т. 4. № 88. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.30>
12. Кот Л. Л. Роль соціального підприємництва у відбудові економіки України після воєнних руйнувань // *Трансформаційна економіка*. 2025. № 3 (12). С. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-12-7>

References

1. Halushka, Z. I. (2018). Rol sotsialnoho pidpriemnytstva u zabezpechenni rozvytku hromad. In: *Sotsialne pidpriemnytstvo: teoriia, praktyka ta mizhnarodnyi dosvid: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Kyiv, 18 May 2018). Kyiv: KNEU, pp. 182–185. Available at: <https://surl.li/nirnfw>
2. Radko, V., & Matsiura, S. (2024). Social entrepreneurship in the conditions of wartime challenges: adaptation of international experience and sustainable development strategy. *Economic Space*. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.126-132> Available at: <https://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/343637>
3. Rol sotsialnoho pidpriemnytstva u vidnovlenni Ukrainy. Yak hromady zminuiut krainu cherez sotsialnyi biznes (2024). Available at: <https://social-change.com.ua/rol-sotsialnogo-pidpriemnytstva-u-vidnovlenni-ukrayiny-yak-gromady-zminyuyut-krayinu-cherez-sotsialnyi-biznes/>
4. Hurochkina, V., & Braunahel, A. (2024). Social enterprises in wartime vs labor market and demographic situation in Ukraine. *Sustainable Development of Economy*, 3(50), pp. 271–282. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-41>
5. Valius, L. (2023). War in Ukraine as a catalyst for the development of social entrepreneurship. *Transformational Economy*, 2(02), pp. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-2>
6. Achkasova, O. (2022). Development of social entrepreneurship in Ukraine under martial law conditions. *Economy and Society*, 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40>
7. Hrebeshkova, O., Marynyuk, S., & Kondratiuk, K. (2024). Social entrepreneurship as a strategic pattern for the development of the Ukrainian economy. *Strategy of Economic Development of Ukraine*.
8. Braunahel, A. (2025). Strategic directions of the development of social entrepreneurship in Ukraine. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 1, pp. 170–175. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-28>
9. Kildei, A. D., & Sotnyk, I. M. (2024). Social entrepreneurship in the context of modern challenges in Ukraine. In: *Entrepreneurship and business administration in wartime: modern challenges, trends and transformations: proceedings of the international scientific and practical internet conference (Kharkiv, 01–28 February 2024)*. Kharkiv: O. M. Beketov National University of Urban Economy, pp. 271–273.
10. Mishchenko, S., & Mishchenko, V. (2024). Social entrepreneurship as an innovative model in the field of employment in Ukraine. *Bulletin of Pryazovskiy State Technical University. Series: Economic Sciences*, 1(40), pp. 33–43. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.40.2024.329191>
11. Zlobin, D. L., & Petrunenko, Ya. V. (2025). Social entrepreneurship as a tool for economic reintegration of veterans: Ukrainian and international experience. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 4(88). DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.30>
12. Kot, L. L. (2025). The role of social entrepreneurship in rebuilding the Ukrainian economy after wartime destruction. *Transformational Economy*, 3(12), pp. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-12-7>